

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do domu 4-80 — z dostawą 5-30 — Zamiejscowa miesięcznie z przesyłką pocztową 5-30 — Zagranicą 7-00 zł
P. K. O. 141.690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej PO-
POŁUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

CENA NUMERU 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: pl. Smolki 3. I p.
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21-17.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty

Znowu o konwencji handlowej z Niemcami.

Sprawa rokowań polsko-niemieckich o zawarcie traktatu handlowego zajęła już w prasie polskiej sporo miejsca. Warunki zawrzeć się mającej konwencji, przeszkody w jej dojściu do skutku, wszelkie okoliczności, towarzyszące wznawianym raz po raz rokowaniom, były przedmiotem aż nadto szczegółowych rozważań. Dlatego z niechęcią a czasem wprost z lekkiem przystępem dziennikarz do ponownego poruszenia tej kwestji, wjął się niby wąż morski od czterech lat poprzez liczne szpalty prasy fachowej i codziennej.

Pominawszy jednak, że sprawa sama w sobie jest bezwzględnie pierwszorzędnej znaczenia, zaszły poatem na tym terenie w czasie niedawnym dwa fakty, które bezwarunkowo wymagają zanotowania i analizy.

Po różnorodnych perypetjach wydawało się przed niedawnym czasem, że rokowania o zawarcie polsko-niemieckiej konwencji handlowej wchodzi w nowe stadium, pozwalające osiągnąć w czasie już niedługim porozumienie. Po wyjaśnieniu szeregu kwestji merytorycznych nastąpiło również poważne zbliżenie formalne między stronami, wobec czego oczekiwano, że wkrótce rozpoczyna się definitywne i szczegółowe rokowania między delegacjami.

Jednakże w tym właśnie momencie nastąpił niespodziewany zwrot. Mianowicie parlament Rzeszy uchwalił w drugim i trzecim czytaniu szereg podwyżek celnych na import licznych produktów żywnościowych, przede wszystkim zaś na masło, ziemniaki, cukier, żywe bydło i trzodę oraz mięso świeże wołowe i wieprzowe. Podniesienie cła na te produkty rolnicze wytworzyło w rokowaniach polsko-niemieckich zupełnie nową sytuację, utrudniającą w dużym stopniu dalszy pomyślny bieg rokowań. Nowe podwyżki celne zmieniają bowiem część warunków dla przewidywanych dotąd wzajemnych koncesyj celnych i kontyngentowych; stanowiska obu stron, już bardzo bliskie znów silnie się oddaliły a ewentualne dalsze rokowania będą musiały wychodzić z nowych, bardziej od siebie odległych punktów.

To jest incydent pierwszy, incydent nasuwający siłą rzeczy poważne wątpliwości co do szczerości podkreślanych przez Niemców zamiarów doprowadzenia do konwencji z Polską i prowadzenia genewskiej polityki „znoszenia barier celnych”.

Incydent drugi pozostaje z pierwszym w jaskrawej, aczkolwiek może pozornej tylko sprzeczności; oto strona niemiecka przystępuje z doskonałą udaną energią, poprzedzona głośnie fanfarami o swych najlepszych chęciach i intencjach do ponownego nawiązania kontaktu ze stroną polską. Inna rzecz, że zapowiadane zmiany na stanowisku szefa delegacji niemieckiej nie ziściły się i batutę niemiecką w dalszym ciągu dźmierzyć będzie minister. Hermes, człowiek, któremu nawet pewien odłam prasy niemieckiej zarzuca stale, że nigdy w zakresie polityki handlowej nie postępował właściwie, że reprezentował tylko jedną cząstkę

Uroczyste powitanie p. Prezydenta Rzplitej w Krakowie.

P. Prezydent zamieszkał na Wawelu.

Kraków, 15 lipca. (PAT.) Ziemia Krakowska z grodem Wawelskim na czele witała dziś uroczystie i serdecznie P. Prezydenta Rzplitej. O godz. 5.30 auto, wiozące P. Prezydenta i Jego otoczenie stanęło na granicy Województwa krakowskiego, we wsi Węgrzce. Przy bogato przybranej bramie triumfalnej zgromadziła się licznie przybyła z okolicznych miejscowości, w barwnych strojach ludowych, ludność Ziemi Krakowskiej. Wzdłuż drogi ustawiła się banderja Krakusów i oddziały przysposobienia wojskowego. Wysiadającego z auta P. Prezydenta powitał Wojewoda krakowski Kwaśniewski, dowódca O. K. gen. Wróblewski, oraz delegaci okolicznych ziemian. Po powitaniu, P. Prezydent, poprzedzony liczną banderją Krakusów stanął o godz. 6 popołudniu przed bramą triumfalną na Prądniku Czerwonym, gdzie witali Dostojnego Gościa przedstawiciele władz rządowych, miejskich i wojskowych. Witali P. Prezydenta: prezydent

m. Krakowa sen. Rolle, ks. arcybiskup Sapieha, biskup Rospond, prezes Akademii Umiejętności prof. Kostanecki, przedstawiciele Uniwersytetu Jagiellońskiego, posłowie i senatorowie B. B. W. R. i inni.

Po przejściu przed frontem kompanii honorowej i powitaniu przez grupę dzieci, P. Prezydent wraz ze swą wsiadł do samochodu i wjechał do miasta. Przy barbakanie witała Dostojnego Gościa Rada miejska in corpore, delegaci cechów krakowskich z chorągwiami, Towarzystwo Strzeleckie i Kurkowe Dzieci szkolne obasyła samochód P. Prezydenta kwiatami. Na placu Bernardyńskim zgromadzili się członkowie Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny, wznosząc gorące okrzyki na cześć Najwyższego Zwierzchnika Państwa i armji. P. Prezydent po pożegnaniu się z przedstawicielami władz udał się do komnat na Wawelu. Przed bramami Zamku zaciągnięto warty honorowe.

O wznowienie stosunków ang.-sowieckich.

Anglja zaprasza delegata sowieckiego na konferencję.

Londyn, 15 lipca (PAT.). Mac Donald oświadczył w Izbie Gmin, że decyzja rządu w sprawie uznania Rosji sowieckiej nie stanie się faktem, dopóki Izba Gmin nie omówi tej sprawy.

Londyn, 15 lipca. (PAT.). Minister spraw zagranicznych Henderson zakomunikował w Izbie Gmin, że rząd

angielski za pośrednictwem rządu norweskiego wysłał do rządu sowieckiego zaproszenie do przysłania do Londynu delegata w celu przedyskutowania sprawy wznowienia stosunków dyplomatycznych angielsko-sowieckich.

Międzynarodowy Kongres Pokoju odbędzie się w październiku b. r. w Atenach.

Genewa, 16 lipca. (PAT.) Prace przygotowawcze do 27 międzynarodowego kongresu pokoju są w pełnym toku. Kongres ten odbędzie się w Atenach. Otwarcie nastąpi 6 października. Rząd grecki przeznaczył do dyspozycji kongresu pałac parlamentu. Przewodnictwo komitetu honorowe-

go kongresu objął premier Venizelos. Na czele komitetu organizacyjnego stanął były premier Papanastasiu. Funkcje sekretarza generalnego spoczywają w rękach p. Leona Maccasa, członka komisji spraw zagranicznych Izby. Dyrektorem biura kongresu jest p. Kalopotakes.

interesów niemieckich a to interesy sfer agrarnych, że uważał za punkt swego honoru nie dopuścić do zawarcia traktatu handlowego z Polską. Ten incydent wskazywałby bądź co bądź w przeciwieństwie do poprzedniego na pewne chęci Niemiec osiągnięcia przecież porozumienia handlowego z Polską.

Zestawiając oba te zdarzenia razem, a znając niemieckie tendencje na arenie stosunków polsko-niemieckich w ogólności a gospodarczych w szczególności, dochodzi się do następującego wyjaśnienia sprawy. Niemcy nie przedstawiają dziś wobec rokowań handlowych z Polską frontu jednolitego. Z jednej strony stoją sfery przemysłowe i koła robotnicze, którym zawarcie traktatu byłoby oczywiście na rękę. Pierwszym dlatego, bo przecież z tą chwilą otwartyby szeroko swe wrota polskie rynki dla wytworów niemieckiego przemysłu; drudzy zaś dlatego, że dopływ artykułów żywnościowych z Polski, spowodowałby ich potaniecie, ułatwiając egzy-

stencję masom robotniczym.

Po drugiej stronie stoją koła agrarne z drem Schachtem, prezydentem Banku Rzeszy na czele. Koła agrarne kierują się swym własnym interesem, który nakazuje im opierać się importowi produktów rolnych z Polski, powodującemu niżkę cen tych produktów, co nie może leżeć w interesie agrarjuszów. Wielka finansjera natomiast jest wogóle przeciwną zawieraniu formalnego traktatu z Polską, a to ze względów natury politycznej, a po części — że ją tak nazwiemy — prestige'owej. Koła te, składające się przeważnie z elementów pravicowo-nacjonalistycznych, na każdym kroku i na każdej arenie zetknięć międzynarodowych ujawniają wybitną niechęć ku wszelkiej stabilizacji na jakimkolwiek polu. Głowy ich marzą o rewizjach granic, o zmianie traktatów itd. W płynności i niestałości stosunków upatrują szanse korzyści; uniknąć chcą tedy stabilizacji i w stosunku do Polski w tym ostatnim wypadku tem bardziej, że przecież zawarcie trakta-

MARSZAŁEK PIŁSUDSKI WYJEŻDZA DO RUMUNJI.

Warszawa, 16 lipca. (AW.) Na dzień 11 sierpnia b. r. wyznaczony został doroczny Zjazd Związku Legionistów w Nowym Sączu, w którym weźmie udział Marszałek Piłsudski. Po zakończeniu zjazdu, Marszałek Piłsudski wyjedzie do Rumunji na wypoczynek letni, który spędzi w Targoviste w willi dr. Skupniewskiego. Pobyt w Rumunji potrwa do połowy września.

BILANS BANKU POLSKIEGO.

Warszawa, 15 lipca. (PAT.) Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę lipca b. r. wykazuje wzrost zapasu złota o przeszło 500.000 zł., do sumy 626,8 milionów. Pieniądze i należności zagraniczne wzrosły o 1,6 miliona (521,7). Portfel wekslowy zmniejszył się o 31,3 (710 milionów). Również pożyczki zastawne zmniejszyły się o 4,8 miliony (86,4 miliony). Natychmiast płatne zobowiązania (488 milionów) i obieg biletów bankowych (1.245,3) łącznie zmniejszyły się o 32,6 milionów, do sumy 1.733,4 milj. Inne pozycje bez większych zmian.

TAJNY KONSYSTORZ PAPIESKI.

Rzym, 16 lipca. (PAT.) Papież odbył tajny konsystorz, na którym przyznał godność kardynała arcybiskupowi Medjolanu Schusterowi oraz zatwierdził mgr. Tappuni na stanowisku patriarchy kościołów Antjochji i Syrii. Ojciec św. nie wygłosił żadnego przemówienia, powiedział tylko kilka słów okolicznościowych, oznajmiając, że przemówienie wygłosi w ciągu bieżącego roku.

OPERACJA KRÓLA JERZEGO.

Londyn, 16 lipca. (AW.) Wczoraj odbyła się 3-godzinna operacja prawego płuca króla angielskiego, przy której czynnych było 7 lekarzy. Przebieg operacji był cięższy, aniżeli się spodziewano. Operacja udała się. Mimo to, zachodzi niebezpieczeństwo zakażenia krwi. W ciągu najbliższych czterech dni nastąpi wyjaśnienie w stanie zdrowia króla. Przy operacji byli obecni trzej synowie króla z następującą tronem.

tu z Polską, to uznanie Polski układającej się z Niemcami, jako równy z równym; traktat polsko-niemiecki, to przecież ulegalizowanie Polski w całej niemieckiej opinii publicznej; to orzech dla Niemców zbyt twardy do zgrzyzienia, za gorzkie do przełknięcia lekarstwo.

Tak się dziś przedstawia sytuacja wyjaśniająca owe dwa sprzeczne zdarzenia.

Czy dr. Hermes pójdzie obecnie drogą inną, niż poprzednia, drogą, dyktowaną rozumem gospodarczym i względami na całokształt interesów niemieckich, czy zdobędzie się na wyznanie, że wojna celna musi się skończyć przegraną Niemiec, przyszłości okaże. Polska, kierując się zasadami współzycia międzynarodowego, do zawarcia konwencji jest zawsze gotowa. Nie wolno jednak Niemcom przeciągać struny, bo przecież przez cztery lata nieulegalizowanych z Niemcami stosunków radę dawaliśmy sobie i to bardzo dobrze.

Objęcie urzędowania przez nowomianowanego Prezesa Sądu Apelacyjnego.

Przemówienie p. wiceprez. Starkiewicza. — Mowa p. prez. Woycickiego.

W dniu 2 b. m. — jak już donosiliśmy — objął następstwo po Prezesie Adolfe Czerwińskim Prezes Czesław Woycicki. Przy tej sposobności wygłoszone zostały przemówienia, które z racji głębokości ujęcia tematu i poruszonych w nich myśli programowych, zasługują na spopularyzowanie i rozpowszechnienie w dosłownem brzmieniu.

Wiceprezes Sądu Apelacyjnego, Antoni Starkiewicz powitał Szefa sądownictwa wschodnio-małopolskiego w następujących słowach:

Czcigodny Panie Prezesie!

Objęjąc wysoki urząd Prezesa Sądu Apelacyjnego — pozwól, że Ci się przedstawimy i że Cię jako naszego nowego przełożonego powitamy.

Niech mi będzie wolno zapewnić Cię Czcigodny Panie Prezesie, że powołanie Ciebie na to wysokie i zaszczytne stanowisko w sądownictwie małopolskiem przyjął ogół sędziowski, jakoteż i społeczeństwo z wielką radością.

Wybór bowiem, jaki padł na Ciebie, był wyrazem powszechnego życzenia, gdyż wszechstronną i głęboką swą wiedzą jurydyczną jakoteż długoletnią swą służbą sędziowską, w ciągu której przeszedłeś przez wszystkie jej stopnie, i to najwyższe — bo także i w Sądzie Najwyższym pracowałeś, nadto znanymi już zaletami pięknymi ducha i serca — nabyłeś pełne prawo na ten urząd.

Znasz już nas wszystkich, — znasz wogóle cały niemal personal, znasz warunki, wśród jakich pracujemy, znasz dobre strony sądownictwa naszego, znasz także i złe jego strony, boć i te być muszą tak, jak nieodłączne od światła są cienie, — znasz tedy i jego niedomagania i braki, więc przy swoich wszystkich zaletach i przy swoim umiłowaniu sądownictwa — zdołasz to, co dobre utrwalić, — a co jeszcze niedomaga — usunąć.

Jesteśmy w trakcie dokonywania się wielkiego dzieła w sądownictwie polskim.

Przedewszystkiem przechodzimy reorganizację, potrzebną niezawodnie dla zjednoczenia sądownictwa, która jednak, — przyznajemy — pewnym lękiem zrazu nas wszystkich obejmowała, boć niektóre prawa nasze sędziowskie zostały zawieszane.

Wierzyliśmy atoli, że będzie przeprowadzona oględnie, — li tylko dla dobra służby, co się też stało i wierzymy — że tak też do końca jedynie w interesie służby — zostanie tu w Małopolsce wschodniej, — doprowadzona — pod światłem Twem kierownictwem.

Wierzymy niezłomie, że gdy zajdzie konieczna potrzeba, staniesz w obronie praw naszych, a szczególnie w obronie praw naszej niezawisłości sędziowskiej, pojętej naturalnie we właściwym jej rozumieniu, — a mającej dać zawsze i wszędzie świadectwo prawu i prawdzie.

Znane Ci są — jak wspominałem — stosunki i warunki, wśród jakich pracujemy, nie są one na różach uślane, prosimy Cię tedy, byś tam, gdzie należy, w danej chwili starał się naszemu położeniu ulżyć.

Wierzymy, że mając zasłużoną i wyrobioną już opinię u Władz centralnych, będziesz dobrym orędownikiem potrzeb naszego sądownictwa i że słusne wymagania sądownictwa Małopolski wschodniej — szczególnie zaś co do obsady wakujących posad i pomnożenia sił sędziowskich i kancelaryjnych — zdołasz skutecznie poprzeć i je przeprowadzić.

Prosimy o Twoją życzliwość, wiemy bowiem, że życzliwość i wyrozumiałość przełożonego bardzo wiele znaczy, ułatwia urzędowanie, czyni służbę, choćby mozolną i ciężką — znośną i nawet przyjemną — ułatwia wzajemny stosunek i daje zachętę do intensywniejszej pracy.

Jesteśmy u wejścia w życie nowego kodeksu post. karn., który wiele nowości przynosi, który wkłada na nas jako sędziów II instancji wielkie obowiązki i wielką pracę i odpowiedzialność. Chodzić będzie nie tylko o utrzymanie dotychczasowej sprawności, ale także o jej podniesienie w dziedzinie tak ważnej, jaką jest wymiar sprawiedliwości w sprawach karnych, gdzie chodzi o utrzymanie ładu i porządku, o utrzymanie bezpieczeństwa publicznego, gdzie obrażona sprawiedliwość wymaga jak najrychlejszego zadośćuczynienia.

Wierzymy, że przy znanej Twojej energii, nowy kodeks post. karn. od razu na właściwe tory wejdzie, a tok spraw karnych będzie znacznie przyspieszony.

Stoimy też w trakcie unifikacji ustawodawstwa sądowego.

Po procesie karnym spodziewać się należy rychłego unormowania procesu cywilnego, dalej ordynacji egzekucyjnej i postępowania niesporne, poczem zostanie niezawodnie ukończona praca około zunifikowania materialnego.

Oby unifikacja ta jak najrychlej została przeprowadzona, oby ostatecznie zatarte zostały ślady po naszych zaborcach i oby jednolite prawo zapanowało w naszej zjednoczonej Ojczyźnie.

W tej pracy daną Ci będzie, — Czcigodny Panie Prezesie — sposobność zabierania niejednokrotnie głosu w imieniu naszej apelacji i wierzymy, że poważny głos Twój w jednej ważnej sprawie zaważy i nadejście owej wielkiej chwili — chwili unifikacji prawa na ziemiach polskich przyspieszy.

Idąc śladami Twych wielkich poprzedników, prezesów Tchórnickiego i Czerwińskiego — kieruj dalej szczęśliwie nawą sądownictwa Małopolski wschodniej, prowadź dalej budowę tego wielkiego gmachu sądownictwa polskiego, który jako organizm żywy wymaga ciągłej pracy, by się odnawiać, by iść ciągle z postępem naprzód, ku nowemu życiu, ku nowym zadaniom, jakie życie z sobą przynosi.

W pracy tej wielkiej, jaka na barki Twe spada, będziemy z całym oddaniem ze wszystkich sił naszych przy Tobie współpracowali, boć wiemy, że to wszystko dzieje się tylko dla dobra naszej kochanej Ojczyzny.

Przystępujesz Czcigodny Panie Prezesie do dzieła wielkiego i pełnego odpowiedzialności.

Niechże Ci tedy łaskawa Opatrzność we wszystkich Twych poczynaniach, jakie dla dzieła tego przedsięweźmiesz, błogosławi i niech Ci pozwoli długo, w jak najdalsze lata dla dobra sądownictwa polskiego — pracować.

Z głębi życzliwego Ci serca naszego wołamy szczerze: Szczęść Ci Boże!

Na to powitanie odpowiedział Prezes Czesław Woycicki:

Dziękuję Szanownemu Panu Wiceprezesowi i wszystkim Szanownym Panom Sędziom za życzliwe słowa powitania.

Zaufanie, jakie Panowie we mnie pokładacie, wysoce sobie cenię.

Ufam, że z niezmienną życzliwo-

ścią zechcecie Panowie wspierać mnie swem bogatym doświadczeniem i głęboką waszą wiedzą, w pełnieniu ciężkich mych obowiązków.

O tę pomoc i współpracę Panów proszę.

W trudnych bowiem zaiste warunkach obejmując kierownictwo tego okręgu apelacyjnego.

W trudnych — mówię — bo jeśli przed wojną, mimo pełnej obsady sądów sędziami przeważnie starszymi i doświadczonymi, mimo ustalonej judykatury, której długoletnie orzecznictwo wytknęło wyraźne, jasne i nie kwestjonowane już tory, mimo wreszcie normalnego i względnie spokojnego tętna życia, kierownictwo tego okręgu apelacyjnego, było uważane i uznane słusznie za wyjątkowo trudne, — to o ileż trudniejszym stało się ono dziś, kiedy liczne stanowiska sędziowskie są nie obsadzone, bądź obsadzone sędziami bardzo młodymi, a trudności mieszkaniowe i niedostateczne uposażenie, zwłaszcza naczelników sądów grodzkich, uniemożliwiają wprost celowe przegrupowywanie się sił sędziowskich; kiedy ogromny rozwój stosunków na polu społecznym i gospodarczym stawia wielkie do sądów wymagania, a szybkie tętno życia domaga się słusznie nie mniej szybkiego toku spraw tak cywilnych, jak i karnych; kiedy zniszczone księgi gruntowe i mapy utrudniają pracę, a liczne ustawy rozszerzyły działalność sądów na tereny nowe, dawniej sądom nie znane; kiedy wreszcie obok nowego prawa o ustroju sądów i nowego regulaminu wewnętrznego, mamy stosować weszły właśnie w życie nowy kodeks postępowania karnego.

Trudności te potęguje jeszcze wyrosła na tle psychozy wojennej podejrzliwość i nieufność szerokich mas, obniżenie się pozanowania autorytetu wszelkiej władzy, a więc i autorytetu Sądu i spotęgowane walki narodowościowe i społeczne, usiłujące wstrząsnąć podwalinami Państwa i społeczeństwa.

Świadom jestem tych trudności.

Świadom jestem wielkiej odpowiedzialności jaka ciąży na mnie i na wszystkich sędziach.

Zarazem jednak świadom jestem wielkiego poczucia obowiązku, jakim odznaczają się, z małymi wyjątkami, nasi sędziowie i mam nadzieję, iż szczone choć ciężkie swe zadanie spełniać będą gorliwie nie tylko z obowiązku urzędowego, ale w imię obowiązku obywatelskiego i w imię należycie zrozumianego interesu społecznego i państwowego.

Podkreślić jednak pragnę, że sędzia chcąc spełnić należycie swe szczone zadanie, musi obok należytego przygotowania, odznaczać się niezawisłością charakteru, bezstronnością sądu i celowością działania.

Przygotowanie polega nie tylko na zaznajomieniu się z obowiązującymi normami prawnymi i bieżącym orzecznictwem, ale wymaga też znajomości życia, znajomości warunków bytu i rozwoju społeczeństwa, jego potrzeb, nastrojów i prądów w niem nurtujących; wymaga też zaznajomienia się z wiadomościami z innych dziedzin wiedzy, które ułatwiają poznanie całokształtu życia, a więc zrozumienie i należyta ocenę różnorodnych jego objawów, poddawanych w różnych formach sędziowskiemu roz sądowi.

A ponieważ znaczny odsetek klienteli sądowej stanowi u nas lud wiejski, przeto nieodzownym jest poznanie także warunków życiowych, sposobu myślenia i wyrażania się tego

ludu, jego obyczajów a nawet zwyczajów.

Dlatego jestem przeciwny ubieganiu się młodych adeptów sądownictwa o stanowiska sędziowskie od razu w większych miastach a zwłaszcza we Lwowie, gdzie zbyt mała istnieje ku temu poznaniu sposobność.

Obok należytego przygotowania, musi jednak sędzia odznaczać się przedewszystkiem bezstronnością i niezawisłością charakteru, która ujawnia się w samostatnym i opartym na dowodach, sędzie i odwadze dania wyrazu swemu przekonaniu sędziowskiemu bez względu na stan i stanowisko społeczne stron, bez względu na poklask tłumu, czy niechęć możnych.

Jeśli zaś poręczona ustawą niezawisłość sądów jest kamieniem węgielnym sądownictwa, to bezstronność sędziów, jest kamieniem węgielnym tej niezawisłości.

Skoro bowiem społeczeństwo złożyło w ręce nasze tak wielką władzę, jak rozstrzygnięcie w kwestjach życia, wolności, honoru a nawet życia współobywateli, to nie może ono być obojętne na jawne nadużywanie tej niezawisłej władzy dla celów postronnych, czy byłyby nimi korzyści materialne, czy uprzedzenie narodowościowe, wyznaniowe lub partyjne, czy choćby sympatje lub niechęci osobiste.

O ile tedy sędzia bezstronny, o charakterze niezawisłym, utwierdza w społeczeństwie przekonanie o koniecznej potrzebie niezawisłości sądów, a zarazem podnosi w oczach ogółu powagę i ich znaczenie, o tyle sędzia stronny podkopuje ją gwałtownie i sprawia, że drogą uogólnienia zarzut stronności sędziów zataczać może czem raz szersze kręgi, wiodące do utraty zaufania do sądów, do zachwiania praworządności, do samopomocy, do anarchii.

Stronność dla korzyści materialnych nie zdarza się obecnie w sądach naszych.

Nie mniej jednak nie rzadkie są zarzuty czynione sędziom na tem tle dlatego jedynie, że — jak dochodzenia wykazują — sędzia swem niewłaściwym postąpieniem, nietaktownem zachowaniem się, bądź na sali rozpraw, bądź poza nią, dostarczył pozorów, które w oczach strony, która w sporze uległa, urosły do pewnika niemal, że sędzia w orzeczeniu swem kierował się nie prawem i prawdą, ale względami ubocznymi, najprawdopodobniej korzyścią materialną.

Nie umiem znaleźć dość silnych słów, aby przestrzec sędziów przed tego rodzaju dawaniem pozorów.

Przestrzegam nietylko w interesie sądownictwa, ale w ich własnym interesie, który byłby poważnie zagrożony, gdyby na tem tle ustaliła się zwarta opinja, czyniąca dalsze ich pozostanie w sądownictwie, w interesie wymiaru sprawiedliwości, niepożądanym.

Częstsze są zażalenia pomawiające sędziów o stronność na tle uprzedzeń, czy nawet wprost nienawiści narodowościowej.

Nie chcę przypuścić iżby istnieli u nas sędziowie, którzyby orzeczenia swe wydawali nie wedle prawa i prawdy, ale świadomie wbrew prawu i prawdzie, kierując się metryką czy poczuciem narodowem stron.

Gdyby jednak istotnie byli tacy, których szowinizm narodowościowy, wyznaniowy, czy partyjny opanował do tego stopnia, iż nie mogą zdobyć się na bezstronny sąd, dla tych miejsc w sądzie oczywiście być nie może.

Pragnę podnieść jeszcze jeden moment.

Oto zdarzają się wypadki, że sędziowie chcąc uzyskać awans lub przeniesienie, zwracają się do czynników czy osób postronnych z prośbą o poparcie gdzie należy.

Krok podobny nie licuje z godnością stanu, jest niekoleżeński a nawet

wprost nieuczciwy, o ile zmierza do wyprzedzenia w awansie starszych, zdolniejszych i bardziej zasłużonych kolegów.

Świadczy on ponadto, iż dany sędzia sam czuje, że praca jego i zdolności nie mogą doprowadzić go drogą prawą tam, dokąd dojść chciałby i dlatego używa drogi lewej.

Sędziom tym pragnę zwrócić uwagę, iż nie mógłbym ich wyżej oceniać, niżli sami się w ten sposób ocenili.

Wspomniałem, że do należytego spełnienia zadania sędziowskiego należy też celowość działania.

Celowość działania polega na szybkim rozszkoleniu, rychłej realizacji przysądzonego stronie rozszkolenia, — tudzież na szybkiej i skutecznej represji karnej.

Środki wiodące do tego celu są proste.

Przypomnę je pokrótce.

A więc należyte przygotowanie się do rozprawy, dążenie do bezpośredniego zetknięcia się na niej ze stronami celem ustalenia spornych okoliczności i dowodów, niedopuszczanie do pieniaczego przewlekania sprawy, utrzymanie na rozprawie za pomocą środków ustawą wskazanych powagi i spokoju nieodzownego do skupienia myśli celem należytego rozpoznania sprawy, a wreszcie zwięzłe, treściwe wygotowanie pisemnego uzasadnienia.

Wodnista pisanina i nieistotny biurokracizm muszą być poniechane, bo w ich powodzi tonie właściwy cel sądownictwa.

Szybka realizacja przysądzonego stronie rozszkolenia wymaga nie tylko rychłego formalnego załatwienia wniosku egzekucyjnego, ale dalszej czujnej uwagi sędziego, iżby dozwolony krok egzekucyjny został istotnie rychło i zgodnie z ustawą wykonany.

Ustanie wtedy wszechwładza organów wykonawczych, owej wsławionej »czwartej instancji«, która często za obola, kasuje w wykonaniu, ku słusznemu oburzeniu społeczeństwa, prawomocne orzeczenia sędziowskie.

Orzecznictwo karne wymaga dużej znajomości życia, znajomości duszy ludzkiej tudzież umiejętności i chęci wnikania w nią, a ponieważ każda jednostka ludzka stanowi du-

chowo odrębny świat, przeto i represja karna winna być indywidualizowana, daleka od szablonu.

Szablonowe zawieszanie wykonania orzeczonej kary, sprzeczne z duchem ustawy, czyni wrażenie jakoby sędzia kierował się jedynie chęcią zadowolenia w ten sposób oskarżonego celem zaoszczędzenia sobie pracy nad wygotowaniem wyroku.

Oportunizm podobny sprawia, iż świadomość, że kara tym razem nie będzie wykonana, przechyla u wielu wahających się jednostek szalę ku popełnieniu przestępstwa, działa więc deprawująco, a tem samem przysparza sędziemu znacznie więcej pracy, niżli poprzód jej uniknął.

Nie zapoznaję trudności, jakie sądy nasze muszą pokonywać, aby odpowiedzieć swemu zadaniu.

Są mi one znane nie tylko z własnego doświadczenia, ale i na podstawie spostrzeżeń, jakie poczyniłem lustrując sądy tak dzielnicy powiatowej jak i byłego zaboru pruskiego. Wnioski z tych spostrzeżeń wysnute, zmierzające do usprawnienia działalności sądów, przedstawiłem w swoim czasie Ministerstwu Sprawiedliwości.

Trudności te znane są też Panu Ministrowi Sprawiedliwości, który garąco i szczerze zajmuje się działalnością sądów i na polu ujednostajnienia i usprawnienia sądownictwa dokonał już wielkich dzieł.

Jego świadomym i życzliwym dążnościom podniesienia sądownictwa na należyte wyżyny i jego energii działania, musi towarzyszyć niemniej energiczna celowa działalność z naszej strony, a trudności istniejące będą pokonane.

Ustaną utyskiwania społeczeństwa, pełne wróci zaufanie i wzrosnie powaga sądów.

Na zakończenie pragnę jeszcze zaznaczyć, że obce są mi uprzedzenia narodowościowe, wyznaniowe czy partyjne. Z równą życzliwością i bezstronnością odnoszę się będę do wszystkich sędziów, funkcjonariuszy sądowych i do wszystkich obywateli, których losy i dzieje razem tu złączyły, tak, jak to czyniłem dotychczas na różnych posterunkach swej pracy sędziowskiej i prokuratorskiej.

Dalsze szczegóły o katastrofie lotników polskich.

Lizbona, 15 lipca. (PAT.) Według doniesień dzienników z Horthy, major Kubala został umieszczony w szpitalu „Santa Cruz“ na wyspie Graciosa. Stan zdrowia majora Kubali jest zadowalający.

Horthy, 15 lipca. (PAT.) Żaglowiec polski „Iskra“ odpłynął ku wyspie Graciosa w celu oddania ostatnich hono- rów zmarłemu majorowi Idzikowskiemu, który został pogrzebany na cmentarzu miejscowym na wyspie Graciosa. Cała ludność wyspy, głęboko przejęta katastrofą, przyłączyła się do żałobnego orszaku. Ponieważ katastrofa nastąpiła o godz. 21,30 według czasu miejscowego, przeto lotnicy polscy utrzymywali się w powietrzu przez 18 godzin.

Paryż, 15 lipca. (PAT.) Ambasada polska bezpośrednio od mjr. Kubali otrzymała depezę, wysłaną z Santa Cruz na wyspie Graciosa z dnia 14 b. m., treści następującej: Motor wysadzał. Wróciliśmy na Azory. W czasie

Ostatnie wiadomości giełdowe.

Lwów, 16 lipca. Na Giełdzie akcyjnej tendencja utrzymana, usposobienie spokojne.

Na Giełdzie zbożowej bez obrotów, tendencja utrzymana, usposobienie spokojne.

ładowania motor stanął. Aparat spalony. Wyciągnięty z płonącego aparatu Idzikowski, ciężko ranny, nogi zwęglone. Mała nadzieja utrzymania przy życiu.

Warszawa. (PAT.) W uzupełnieniu wiadomości z Paryża o otrzymaniu przez ambasadę polską depezy od majora Kubali z dnia 14 b. m., P. A. T. dowiaduje się, że również do Warszawy do p. majorowej Kubala nadeszła depeza o identycznej treści, nadana z Santa Cruz (Graciosa, Azory) jeszcze w niedzielę 14 b. m., o godz. 11.20 rano.

Paryż, 15 lipca. (PAT.) Korespondent P. T. A. na wiadomość o tem, jakoby mjr. Idzikowski jeszcze żył, po skomunikowaniu się z władzami lotniczymi francuskimi kategorycznie stwierdził, że rząd francuski otrzymał od rządu portugalskiego wiadomość o oficjalnym potwierdzeniu śmierci majora Idzikowskiego przez gubernatora wysp Azorskich. Szczegóły katastrofy i przyczyny śmierci mjr. Idzikowskiego, podane w komunikacie portugalskim, zgadzają się z wiadomościami już zamieszczonymi przez prasę.

Warszawa, 15 lipca. (PAT.) Dziś w południe złożył wizytę Wiceministrowi Spraw Zagranicznych dr. Wysockiemu ambasador Laroche a następnie poseł Stanów Zjednoczonych Stetson, którzy na ręce p. Wiceministra złożyli kondolencje z powodu tragicznej katastrofy.

Ultimatum sowieckie do Chin w sprawie zajęcia kolei wschodniej.

Moskwa, 15 lipca. (PAT.) W dniu 13 b. m. doręczona została chińskiemu charge d'affaires w Moskwie następująca nota sowiecka: Pozostając wiernym polityce pokojowej, rząd sowiecki zgłasza raz jeszcze — pomimo gwałtownej akcji prowokacyjnej ze strony władz chińskich — gotowość wejścia w porozumienie z Chinami co do wszelkich spraw, dotyczących kolei wschodnio-chińskiej. Rokowania te są jednak możliwe tylko pod warunkiem natychmiastowego wypuszczenia na wolność obywateli sowieckich oraz odwołania wszelkich nielegalnych aktów władz chińskich. Rząd sowiecki proponuje wobec tego: 1) natychmiastowe zwołanie konferencji w sprawie uregulowania wszelkich kwestii, dotyczących kolei wschodnio-chińskiej, 2)

aby władze chińskie rzekły się wszelkiej akcji samowoli w stosunku do kolei wschodnio-chińskiej, 3) aby aresztowani obywatele zostali niezwłocznie wypuszczeni na wolność, a władze chińskie zaprzestały wszelkiego prześladowania i represji w stosunku do obywateli i instytucji sowieckich.

Rząd sowiecki wzywa rząd muckowski oraz rząd narodowy chiński, aby głęboko rozważyły wszelkie poważne następstwa, które mogłyby wyniknąć z odrzucenia tych propozycji ZSSR. Rząd sowiecki oświadcza na koniec, iż oczekiwać będzie 3 dni na odpowiedź rządu chińskiego i uprzedza, że o ileby nie otrzymał zadowalającej odpowiedzi, będzie zmuszony uciec się do innych środków obrony słuszných praw ZSSR.

Wrażenie w Moskwie.

Moskwa, 16 lipca. (PAT.) Ultimatum sowieckie, wystosowane do rządu chińskiego w związku z wypadkami, jakie miały miejsce na kolei wschodnio-chińskiej jest żywo komentowane w tutejszych kołach dyplomatycznych. Naogół nie wierzą jeszcze, aby Sowiety w obecnym momencie zechciały wniknąć w wojnę z Chinami i dochodzić praw swych drogą interwencji zbrojnej. Natomiast przewidu-

ją ogólnie, że rząd sowiecki zastosuje zapewne wobec Chin represje natury ekonomicznej, celnej i t. d. Wojna z Chinami, według zdania tychże kół, nie rokuje Sowietom żadnych realnych korzyści, poza uratowaniem prestiżu państwa, może natomiast wywołać szereg komplikacji wewnętrznych oraz pogorszyć sytuację — ZSSR. na terenie międzynarodowym.

Groźba wybuchu wojny chińsko-sowieckiej?

Wiedeń, 15 lipca. (PAT.) United Press donosi z Charbina, że władze chińskie aresztowały w Mandżurji 700 obywateli sowieckich, których odstawiono do granicy rosyjskiej pod zarzutem uprawiania propagandy komunistycznej. Wiadomości nadchodzące z Mandżurji wskazują na niebezpieczeństwo wybuchu wojny między Chinami a Rosją sowiecką.

Wiedeń, 15 lipca. (PAT.) Dzienniki donoszą z Charbina, że na granicy rosyjskiej skoncentrowano 3 mandżurskie brygady kawalerji oraz oddziały emigrantów białogwardystów.

Wiedeń, 15 lipca. (PAT.) Dzienniki donoszą z Szanghaju, że władze mandżurskie w miejsce zwolnionych funkcjonariuszy sowieckich kolei wschodnio-chińskiej przyjęły na służbę 80 monarchistów rosyjskich, wśród których znajduje się wielu byłych oficerów armji carskiej.

Moskwa, 15 lipca. (PAT.) Na podstawie gazet, wychodzących na tery-

torjum Mandżurji, korespondent Tassa donosi, że ataman Siemionow w porozumieniu z rządem nankińskim ma jakoby utworzyć w Mandżurji buforowe terytorjum, z którego przeprowadzać zamierza wypadki przeciwko ZSSR.

Moskwa, 15 lipca. (PAT.) Według wiadomości, jakie nadeszły dziś do Moskwy, w północnej Mandżurji miała zapanować kompletna panika. Życie publiczne zamarło. Władze chińskie w dalszym ciągu stosują represje w odniesieniu do obywateli sowieckich. Większa część urzędników sowieckich instytucji handlowych oraz pracowników kolei wschodnio-chińskiej została już wysiedlona z terytorjum Chin. Prasa zagraniczna wogóle a amerykańska w szczególności przejawia ogromne zainteresowanie wypadkami chińskimi. Szereg dziennikarzy amerykańskich, przebywających w Chinach i Japonji, otrzymał dyspozycje natychmiastowego wyjazdu do Mandżurji.

Demonstracje antychińskie w Moskwie.

Moskwa, 15 lipca. (PAT.) Dziś po południu odbyły się w Moskwie demonstracje antychińskie, zorganizowane przez miejscowe związki zawodowe. Demonstranci ze sztandarami i transparentami przedelfilowali przed lokalem Wcika a następnie udali się pod

gmach poselstwa chińskiego. Gmach poselstwa otoczony był silnym kordonem wojsk, a na sąsiednich ulicach zgromadzono oddziały kawalerji. Demonstracja miała naogół przebieg spokojny. Do żadnych ekscesów nie doszło.

Henderson o zadaniach konferencji odszkodowawczej.

Sprawa zagłębia Saary nie będzie przedmiotem obrad.

Londyn, 15 lipca. (PAT.) Sekretarz stanu spraw zagranicznych Henderson oświadczył w Izbie gmin, że miejsce zwołania sierpniowej konferencji w sprawie odszkodowań niemieckich nie zostało jeszcze ustalone. Henderson dodał, że rząd niemiecki będzie chciał poruszyć na konferencji

sprawę przywrócenia Niemcom Zagłębia Saary. Rząd angielski uważa jednak, że sprawa Saary jest różna od dwóch spraw właściwych, dla których konferencja ma być zwołana, mianowicie odszkodowań niemieckich i ewakuacji Nadrenji.

Reformy w szkolnictwie.

Warszawa, 16 lipca. (AW.) Ministerstwo W. R. i O. P. opracowując nowy program nauczania w szkolnictwie powszechnym na rok 1929/30, wprowadziło pewne redukcje wykładów. Redukcje te dotyczą również niższych klas szkół średnich. W nauce języka polskiego opuszczone zostaną niektóre działy literatury staropol-

skiej. W arytmetyce pominięte mają być zupełnie działy, mające jedynie znaczenie teoretyczne. Szkolny nacisk ma być położony na naukę przyrody i w niższych klasach zaopiniowane będą obowiązkowe przedmioty, ortografji i kaligrafji.

NAUKA — LITERATURA — SZTUKA.

Z Komitetu Daru Narodowego dla Marji Skłodowskiej-Curie. Komitet daru narodowego dla Marji Skłodowskiej-Curie nie ustaje w pracy. Budowa Instytutu Radowego dla walki z rakiem imienia Wielkiej Uczonej znacznie posunęła się naprzód. 3 budynki — lecznica, pawilon pracowni naukowych i pawilon radowy stoją już pod dachem. Obecnie zakładają się fundamenty pod 4-ty i ostatni już pawilon dla Röntgenoterapii, który będzie gotowy przed zimą. Komitet zwraca się z gorącą prośbą do całego polskiego społeczeństwa, by składało ofiary jako członkowie założyciele (zł. 1000), na cegiełki (zł. 100) lub wreszcie mniejsze dary do Administracji „Kurjera Warszawskiego“, Krak. Przedm. 40, lub do PKO. na conto Komitetu Daru Narodowego dla Marji Skłodowskiej-Curie Nr. 9.535. Przy dobrej woli i ofiarności społeczeństwa, Instytut Radowy będzie już za rok ukończony i uruchomiony.

Z polskiego rynku wydawniczego w Ameryce. Donoszą z Scranton w stanie Pensylwania: Nakładem wydawnictwa „Straż“ wyszła powieść p. t. „Prezent ślubny“, pióra księdza J. L. Zawistowskiego, pisującego pod pseudonimem Stanisława Okopiszczaka.

Film anatomiczny w szkołach amerykańskich. Począwszy od jesieni, w szkołach nowojorskich jak również w kilku szkołach w stanie Massachusetts, wyświetlone będą filmy, uwidoczniające funkcje wewnętrznych organów ludzkich i zwierzęcych. Filmy te wykonane są przy pomocy promieni X. Profesor Clair Turner z Instytutu Technologicznego w Massachusetts jest zdania, że sto lekcji książkowych nie utrwali tych wiadomości w pamięci uczeni tak mocno, jak jeden pokaz filmowy. Sądzi on, że metoda ta znajdzie wkrótce zastosowanie we wszystkich szkołach amerykańskich.

Nowy tygodnik polski w Ameryce. Ukazało się tu nowe, tygodniowe piśmie polskie pod nazwą „Nowe życie“, poświęcone sprawom handlu i przemysłu polskiego w Nowym Yorku i okolicy.

Uznanie dla organizatora obchodu ku czci Pułaskiego w Ameryce. Prasa polsko-amerykańska wyraża wielkie uznanie dla p. Ignacego K. Werwińskiego z Milwaukee, porucznika rezerwy wojsk amerykańskich, który w ostatnich trzech latach poświęcił się wyjątkowo pracy nad zorganizowaniem ogólno-amerykańskiego obchodu ku

czci Kazimierza Pułaskiego, z okazji 150 rocznicy śmierci bohatera pod Savannah, Ga. Praca p. Werwińskiego wydała dobre plony, gdyż zarówno rząd federalny, jak i poszczególne stany, obchodząc będą rocznicę śmierci Pułaskiego, przypadającą w dniu 11 października b. r. Uznanie dla pracy p. Werwińskiego należy się tembardziej, że jest to przedstawiciel już trzeciego pokolenia polskiego w Ameryce.

Kronika P. W. K.

WYSTAWA OGRODNICZA.

W sobotę nastąpiło otwarcie pierwszej okresowej wystawy ogrodniczej na PWK., zorganizowanej przez Związek Zrzeszeń Ogrodników. W wystawie bierze udział 52 wystawców, którzy zgromadzili w ogromnym wystybulu reprezentacyjnym kilka tysięcy najpiękniejszych okazów z zakresu kwiaciarstwa, warzywnictwa i letnich owoców, przeważnie jagód. Wśród okazów dominują róże oraz inne kwiaty cięte. W wystawie biorą udział wystawcy z całej Polski, nawet z najdalszych stron j. np. p. Dzieduszycki wystawił róże cięte, przywożąc je z odległości 900 klm. od Poznania. Jest wiele kwiatów innych zakładów ogrodniczych Wschodniej Małopolski a dalej z Lubelszczyzny, Pomorza, G. Śląska, Warszawy, Łodzi i t. d. Z eksponatami wystąpił również Państwowy Instytut Naukowy w Puławach, przedstawiając swój dział ogrodniczy. Na uroczystość otwarcia tej wystawy przybyli: Wicewojewoda poznański Gronziewicz, wiceprezydent miasta Kiedacz, przedstawiciele dyrekcji PWK., prezydent Izby Rolniczej Szulczewski i t. d. Otwarcia wystawy dokonał prezes Związku Zrzeszeń Ogrodników p. Józef Marciniak (senior), który powitał obecnych przedstawicieli władz, a następnie przedstawił wysiłki Związku Ogrodników na polu podniesienia ogrodnictwa. Wystawa obecna stwierdza, że w Polsce rozwija się coraz bardziej hodowla róż, również widoczny jest postęp w warzywnictwie. Mówca podkreślił z naciskiem, że postęp w tym kierunku ułatwia w znacznej mierze życzliwe stanowisko Rządu, który ogrodnictwu coraz wydatniej popiera.

GIOSY PRASY.

Z pism wiedeńskich wystąpiły w ostatnich dniach z artykułami o P. W. K. w Poznaniu »Neue Freie Presse«, »Der Tag«, oraz »Der oesterreichische Volkswirt«.

»Neue Freie Presse« w artykule, utrzymanym w tonie bardzo ciepłym i serdecznym, podkreśla, że wystawa ta jest jedną z największych imprez tego rodzaju na kontynencie obok wystawy w Wembley, wybijając się także na pierwsze miejsce pod względem artystycznym. P. W. K. w Poznaniu posiada znaczenie pierwszorzędne dla każdego, kto interesuje się kwestjami wschodniej Europy.

»Der Tag« zamieścił długi na szpalte artykuł o wystawie, zatytułowany: »Polskie Wembley«, wyrażający się również entuzjastycznie o powodzeniu wystawy.

Największym jednak sukcesem polskiej pracy twórczej jest artykuł, zamieszczony w wiedeńskim piśmie gospodarczym »Der oesterreichische Volkswirt«, znanem ze swego nieprzychylnego dla Polski stanowiska. Artykuł ten stwierdza olbrzymie postępy, jakie kraj nasz osiągnął w pracy nad odbudową rolnictwa i przemysłu, i wątpi, czy Niemcy zrobili dobrze, kierując się w rokowaniach handlowych z Polską jedynie punktem widzenia interesów rolnictwa niemieckiego, Polsce udało się bowiem w ciągu lat 10-u tak dalece skonsolidować kraj pod względem administracyjnym i gospodarczym, że praca ta jest sukcesem, który dotychczas zamało był uznawany.

WYCIECZKI.

W sobotę dn. 13 bm. o godz. 1.46 pod przewodnictwem rektora Chri-

stensa przyjechała do Poznania na PWK. wycieczka Związku robotników rolnych w Danji. Przyjechała również wycieczka 32 socjalistów niemieckich z Pily, zorganizowana przez wicekonsula Rzeczypospolitej w Pile.

Dziwactwa patentowe.

W ostatnich latach coraz częściej chodzą ludzie w upalne dni bez marynarek, a dla elegancji nie noszą szelaka, zastępują je mocniej podciągniętymi paskami. Podobno paski te powodują częste przecieranie się koszuli i pretensje klientów. Dla zaradzenia złu obmyślono sposób, polegający na wszytciu do koszuli dodatkowego paska płótna, który ma ją chronić od przedwczesnego przedzierania się. Sposób ten opatentowano i szczęśliwy posiadacz wyłączności poszukuje nabywców na licencje.

*

Jakiś pracowity Niemiec obmyślił nowe ułatwienie dla kawalerów, młodych i niedoświadczonych gospodyń oraz dla innych niezaradnych osób, polegające na drukowaniu wewnątrz bielizny szeregu pasków i linijek, które mają wskazywać, rozumie się po przeczytaniu obszernego opisu, jak daną sztukę bielizny należy składać. Wynalazek ten został opatentowany, lecz biedny wynalazca nie może w żaden sposób znaleźć nabywców na licencje.

*

W Anglii zgłoszono do opatentowania nowe ubranie dla tonących, wykonane z mocnego gumowego płótna, mocno podwatowane, celem ochrony od zimna, zaopatrzone w różne udoskonalenia, jak np. motorek elektryczny dla poruszania się wprzód za pomocą małej śruby, latarnię sygnalizacyjną i t. p. oraz w poduszki powietrzne dla utrzymania całości na powierzchni. Wynalazca tylko zapomniał uwzględnić, że tonący niema czasu i możliwości wołać dwóch ludzi do pomocy przy wkładaniu ratunkowego ubrania, a wkładanie jest bardzo zawile oraz że noszenie ze sobą stroju o wadze 2 centnarów na niebezpieczne wyprawy nie jest możliwe.

ARMSTRONG LIVINGSTONE. 31)

Wbrew oczywistości.

— Rozumiem, gdyby udał się do domu Rossitera, miejsca pańskiego zamieszkania, wszyscy domyśliliby się od razu, że to jeden z pańskich ludzi.

— Tak jest. Toby unicestwiło od razu moje plany. Mam zamiar skomunikować go z naszym przyjacielem, Kilgorem.

— Każe pan go śledzić?

— Każę Carterowi zaprzyjaźnić się z nim. Chciałbym wiedzieć, co Kilgore porabiał w ciągu ostatniego tygodnia, a zwłaszcza w niedzielę w nocy, boję się jednak, że bezpośrednio pytania mogłyby pobudzić go do ostrożności.

— Rozumiem. A czy ów Carter nie mógłby dowiedzieć się przy sposobności, skąd Kilgore dostawał ten koniak?

— Owszem, oczywiście, uczyni to z przyjemnością. Ale skąd znowu ta chorobliwa ciekawość?

— Miałbym wielką ochotę wykazać mu jego niegodziwość. Przecież nie codzień trafia się sposobność wysiedzenia przemytnika.

Creighton nie odpowiedział mi, ponieważ w tej chwili samochód skręcił i biegł pod łuk bramy, wiodącej do prywatnej posiadłości. Detektyw ogarnął ją wzrokiem z zainteresowaniem. Miał dotąd wrażenie, że Herman Krech był zamożnym człowiekiem, nie spodziewał się jed-

nak, iż agent prowadzi życie na tak wysoką stopę, jak to ocenił na pierwszy rzut oka. Nie była to zwykła prowincjonalna kamieniczka, lecz pałacyk bardzo zamożnego człowieka.

— To pańska własność, panie Krech?

— Tak; wynająłem ten dom w pierwszym roku po osiedleniu się w Haley Springs i tak mi przypadł do gustu, że nabyłem go na własność. Jak się panu podoba ten widok?

Zwolnił biegu i wskazał ręką na daleką przestrzeń, rozciągającą się po lewej stronie pałacyku. Była to istotnie cudna panorama, a detektyw nawykły do życia w mieście, chętnie byłby zatrzymał się tu dłużej, by nacieszyć oczy widokiem rozległych łąk i lasów, ujętych w ramę odległych wzgórz. Od pół owianych gasnącem światłem wieczoru wiało chłodem i świeżością zieleni.

— O, to wspaniały widok — powiedział Creighton.

Krech zahamował samochód.

— Niech pan spojrzy na ścieżkę, wiodącą przez ten lasek. Nie wiem, czy pan zwrócił uwagę na zakręty drogi, którąśmy przyjechali? Dom ten leży w odległości trzech czwartych mili od Haley Springs, jeżeli się jedzie głównym gościńcem, ktoś jednak, idący pieszo, powinien udawać się tędy. Ścieżka skraca drogę znakomicie. Chodzę nią zawsze, gdy śpieszę na pociąg i gdy wiem zgóry, że jadąc samochodem musiałbym przekroczyć przepisy ruchu.

— Rozumiem. — Bardzo wygodna dróżka dla mieszkańców przedmieścia. Ale pan właściwie pracuje w Nowym Jorku. Czy pan jeździ codzień do stolicy?

— Zazwyczaj tak, ale w tej chwili nie mam nic ważnego do roboty, wolę zaś być tutaj w chwili, gdy na pannę Janinę spadło takie nieszczęście. Nie mogę jej nic pomóc, ale bodaj jestem tutaj i współczuję z nią.

— To ma ogromne znaczenie dla każdej kobiety, drogi panie.

Samochód stanął przed wysokim domem z szarego kamienia, stojącym pośrodku dużej parceli. Krech dał sygnał i w tej chwili z za węgla domu wyszedł jakiś człowiek w szoferkim ubraniu, który zajął się samochodem. Agent ruszył za Creightonem po schodach, a w międzyczasie rzucił szoferowi pytanie:

— Co tam słychać z limuzyną, Franku?

— Chcą, żebym ją przyprowadził prosię pana, powiadają, że naprawa potrwa pięć dni.

— Dobrze, trzeba to zrobić. Należy będziemy używać tego wozu.

— Tak odstawię ją jutro rano i powiem, żeby się pośpieszyli.

Krech przycisnął dzwonek od drzwi frontowych, następnie poprowadził gościa w kąt werandy, gdzie miękki dywan, wyplatany stolik z łozyny i wygodne krzesła wyglądały bardzo zachęcająco. Podał uprzejmie fotel Creightonowi i rzekł do biało odzianego Japończyka, który zjawił się na dźwięk dzwonka.

— Nove! Przynieś cocktaile, następnie nakryj do stołu i podawaj. Pan Creighton zostanie u nas na obiedzie.

— Ma pan piękny dom, panie Krech.

— Owszem, niebrzydki — ale brak mu jednej rzeczy: taki dom, jak mój, potrzebuje ręki kobiecej — oczywiście nie mam na myśli gospodyni.

— Czy pan wspominał już o tem... hm... komuś...

— Nie mam odwagi — odpowiedział Krech żałośnie.

Myśli Creightona zwróciły się z wielką życzliwością ku Janinie Gray, która ogromnie zyskała w jego opinii. W tych czasach, pełnych wyrachowania młoda dziewczyna, która odnosiła się chłodno do myśli poślubienia człowieka o sympatycznym wyglądzie, posiadającego duże dochody i piękny dom na skraju lasu — musiała posiadać wyższe zalety rozumu i serca. Miał już raz sposobność poznania dumy właściwej Grayom — jednak dopiero teraz ocenił ją do głębi.

— Zdaje mi się, że słyżę szmer wody? — rzekł korzystając z chwili przerwy w rozmowie.

— To nasz strumień, Beaver. Dość wartki potok, który wypływa z tych wzgórz i wpada do rzeki Hudson. Okrąża moją posiadłość i przecina w jednym miejscu leśną ścieżkę, o której panu wspominałem. (C. d. n.)

Muzeum w bazarze.

W r. 1928 zmarł niejaki pan Cognacq, właściciel i założyciel wielkiego paryskiego bazaru „La Samaritaine”. Pan ten, o miłym alkoholizmem nazwisku oraz jego żona, byli popularni na paryskim bruku postaciami, reprezentującymi stary typ francuskiej burżuazji. Od dawnych lat cieszyli się wielkim bogactwem, mimoto jednak każdy dzień i to cały dzień spędzali w swoim magazynie. Ich bazar, odpowiadający mniej więcej berlińskiemu Tietzowi, stanowił treść ich życia i w nim tylko czuli się prawdziwie dobrze. Raz w swym życiu — tak opowiadają ludzie — postanowiła małżeńska para spędzić kilka tygodni na Riwierze: pierwsza ich podróż. Jednakże na pierwszej zaraz stacji kolejowej opuścili w milczącym porozumieniu pociąg, aby następnym wrócić do Paryża i do „Samaritaine”.

Na jedną tylko manję znalazło się miejsce w życiu pana Cognacqua: był entuzjastycznym zbieraczem dzieł sztuki. Żył fantastyczną miłością do sztuki, do tej sztuki, którą rozumiał, sztuki francuskiej osiemnastego wieku. Przy wszystkich poważniejszych aukcjach ostatnich lat występował jako kupujący; nie było dlań nic za drogie, co tylko przedstawiało prawdziwą wartość. W ten sposób zwolna stworzył zbiór pierwszorzędnej jakości i wiadziano powszechnie, że postanowił go pozostawić miastu Paryżowi. Tak się też stało i niedawno nastąpiło otwarcie tego najnowszego paryskiego muzeum.

Składa się ono z dziewięciu ubikacji, rozmieszczonych po trzech piętrach. Każda z ubikacji jest do najdrobniejszych szczegółów pokojem mieszkalnym paryskiego mieszczanina 18-tego stulecia. Prześliczne tapiserje według projektów Bouchera, meble i krzesła pierwszorzędnych artystów — rzeźbiarzy; obrazy, rysunki, dywany, drobniaki, wszystko pierwszorzędnej jakości; nie brak niczego, co było naj-

lepszym we francuskim rokoko.

Jedno jest w tym muzeum oryginalne i niebywałe: mieści się w budynku filji bazaru „Samaritaine”, na bulwarze naprzeciw Grand-hotelu. Jest ono częścią bazaru, należy do niego tak, jak należał do niego za swego życia pan Cognacq. Mówią, że nieraz biadał nad tem, że interesa nie pozostawiają mu czasu na zwiedzanie muzeów; dlatego swoje muzeum wybudował w centrum miasta, w samym bazarze. Niewątpliwie przemawiała w nim i własna duma, że w ten sposób swój gorąco umiłowany bazar wyróżni od innych. „Samaritaine” stała się istotnie jedyną w swoim rodzaju.

Możliwe jednak, że jego przykład znajdzie naśladowców i „Samaritaine” nie będzie jedynym a pierwszym „bazar-muzeum”. Może będzie to znakiem dzisiejszych czasów. Szeroka publiczność uczęszcza stanowczo chętniej do bazarów i na place sportowe, niż do muzeów. Mówi się wiele o tem, by „sztukę ponieść w lud”. Rząd bolszewicki eksperymentuje to na swój sposób, ten paryski obywatel uczynił to na swój. Nie jest on z pewnością najgorszym. Może wkrótce wszystkie bazyry urządzią sobie reklamę za pomocą ciekawych zbiorów sztuki? Sztuka może przy tem jedynie zyskać. Wkrótce usłyszymy może: „Chce pan studjować prymitywy? Musi pan iść do Hersego!” Dlaczegożby nie? Rzeźby będzie można pomieszczać na boiskach sportowych i placach wyścigowych, wystawy nowoczesnych obrazów np. na dworcach kolejowych. Skoro lud nie przychodzi do Sztuki, musi Sztuka iść do ludu. Jak Mahomet do góry.

Możliwe, że zresztą tak właśnie rozumował pan Cognacq. Dlatego wdzięk najdobniejszego stulecia przeniósł się do bazaru „Samaritaine”.

„Watteau? Trzecie piętro na prawo. Tuż obok galanterji. Druga winda”.
Allan.

Dzieje chorób.

Rozpowszechnione ogólnie mniemanie, jakoby w starożytności ludzkość nie podlegała chorobom, jakie nas gnębią obecnie, nie wytrzymuje krytyki nauki. Najnowsze badania wykazują, że choroby są równie stare, jak i sama ludzkość.

Szkielety i czerepy ludzkie, wydobywane ze starożytnych grobowców i jaskiń noszą ślady najrozmaitszych znanych nam chorób.

Prawdopodobnie człowiek pierwotny był odporniejszy na działanie mi-

krobów chorobotwórczych i przebywając stale w ścisłym kontakcie z przyrodą czerpał z niej potrzebne mu do ich zwalczania siły.

Najlepszym materiałem do studjów w tym kierunku okazały się starożytne mumje egipskie, na których wykryto znaki takich samych cierpień, jakie i nas obecnie trapią.

Dr. Cora A. Matews, Amerykanka, zaczęła w ostatnich czasach ogłaszać drukiem rezultaty swych badań.

Modystki nowojorskie strajkują.

W Nowym Jorku wybuchnął w zeszłym tygodniu strajk modystek, wywołany niską płacą. Strajk zorganizowało Zjednoczenie pracownic magazynów mód damskich, żądając podwyżki płacy tygodniowej do 5 dolarów oraz zniesienia obowiązku t. zw. czarnej pracy. Na razie zastrajkowało 15.000 pracownic, komitet strajko-

wy oblicza, że liczba ta podniesie się. Amerykańska federacja pracy popiera modystki i zasila fundusz strajkowy, który wynosi obecnie 250 tysięcy dolarów.

Strajk objął 1.500 pracowni i magazynów mód. Przebieg jego dotychczas spokojny.

Wykrycie spisku przeciw szachowi perskiemu.

Szef sztabu generalnego aresztowany.

Wiedeń, 15 lipca. (PAT.). Według doniesień dzienników z Teheranu, aresztowano tam gubernatora księcia Massuela pod zarzutem organizowania spisku zmierzającego do zamordowania szacha, obalenia obecnej dynastji

i powołania na tron dynastji Kadżarów. Aresztowano wiele osób podejrzanych o należenie do spisku. Wśród aresztowanych znajdować się ma szef sztabu generalnego armji perskiej.

Trzęsienie ziemi w Persji.

Wiele osad padło ofiarą katastrofy.

Teheran, 15 lipca. (PAT.). W okolicach Khorassan odczuto gwałtowne trzęsienie ziemi. Wiele wiosek padło ofiarą katastrofy. Ofiary wśród ludno-

ści są stosunkowo niewielkie, co tłumaczy się tem, iż trzęsienie ziemi nastąpiło w dzień.

Zwiedzajcie Powszechną Wystawę Krajową

SPRAWY GOSPODARCZE.

Pożyteczny krok.

Słuchać było u nas stale i to przeważnie słuszne narzekania na brak należytej propagandy Polski zagranicą. Brak jej odczuwać się dawał na każdym niemal polu: politycznym, gospodarczym i kulturalnym. Zagranica dowiadywała się o różnych przejawach naszego życia przeważnie drogą pośrednią, często nam niezyciową, albo też nie dowiadywała się wcale. W szczególności wiele naszych ważnych i ciekawych poczyną gospodarczych miało zagranicą bez echa, bo nie dopisywał odpowiedni aparat propagandowy, któryby umiał należycie wyjaśnić i wyświetlić.

Z uznaniem i zadowoleniem stwierdzić wypada, że czasy te zdają się już należeć do bezpowrotnej przeszłości. Od pewnego czasu powołane ku temu czynniki rozwijają energiczną i owocną akcję w kierunku wprowadzenia polskich problemów i zdobyczy ekonomicznych na łamy najpoważniejszych, fachowych czasopism zagranicznych. Raz po raz poczynają się pojawiać specjalne numery, poświęcone wyłącznie Polsce a mieszczące w sobie artykuły najpoważniejszych autorów tak naszych jak i zagranicznych.

I oto nie można pominąć milczeniem faktu, że ostatnie dni przyniosły nam specjalny numer najpoważniejszego gospodarczego czasopisma Szwajcarii, „Schweizerische Handelszeitung”, wydany staraniem Poselstwa Rzeczypospolitej Polskiej w Bernie a poświęcony stosunkom polsko-szwajcarskim. Rzecz jest tak pierwszorzędного znaczenia propagandystycznego, że uważamy za swój obowiązek zaznajomić czytelników, choćby w ogólnych zarysach, z treścią tego numeru.

Na 32 stronicach wielkiego gazetowego formatu poruszono najaktualniejsze zagadnienia gospodarcze Polski. Stronicę naczelną, zaopatrzoną w trzy ilustracje, zajmuje opis oraz podkreślenie doniosłego znaczenia Po-

wszechnej Wystawy Krajowej w Poznaniu. Następują krótkie, jędrne a dobitne artykuły panów dra Haaba, prezydenta Związku Szwajcarskiego, Jana Modzelewskiego, Ministra pełnomocnego Rzeczypospolitej Polskiej w Bernie, Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego, Ministra Sokala i Segessera, posła szwajcarskiego w Warszawie. Obok każdego z tych artykułów, poruszających treściwie najistotniejsze objawy naszego życia, znajduje się podobizna jego autora.

O obrocie towarowym Polski napisał obszernie w języku francuskim p. Charles S. Dewey, stan i rozwój banku Polskiego skreślił wiceprezydent tegoż Banku p. dr. Feliks Młynarski. Na uwagę zasługuje też artykuł prezesa Banku Gospodarstwa Krajowego dra Romana Góreckiego i bardzo ciekawy artykuł dra L. Falla „W jaki sposób Polska rozwiązała problem górno-śląskiego przemysłu”. Poza tem w różnych a licznych artykułach poruszono szereg innych zagadnień, a więc: obecny stan naszych banków prywatnych, szwajcarsko-polskie stosunki handlowe, rozwój kredytu hipotecznego w Polsce, znaczenie Państwowego Banku Rolnego, polski przemysł i górnictwo solne, organizację polskiego handlu węglem, rozbudowę portu w Gdyni, rozwój polskiego przemysłu włókienniczego i wiele, wiele innych.

Nie można przytem pominąć znaczenia licznych ogłoszeń, które największe przedsiębiorstwa polskie w numerze tym pomieściły. Szwajcarski zagraniczny czytelnik dowiadyuje się tu o istnieniu w Polsce gałęzi przetwórstwa, oferujących produkty, o których nie przypuszczał, że w takich rozmiarach i takich typach w Polsce są wytwarzane.

Krok poselstwa polskiego w Bernie był bardzo trafny i bardzo na czasie, zasługuje na szczerze uznanie. A.

Zjazd publicystów gospodarczych.

W dn. 29 czerwca — 2 lipca odbył się w Poznaniu Zjazd Stowarzyszenia Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych. W Zjeździe wzięło udział około 20 delegatów z Warszawy oraz członkowie oddziału Stowarzyszenia w Poznaniu, jak również współpracujący ze Stowarzyszeniem przedstawiciele prasy lwowskiej.

Celem Zjazdu — poza przedyskutowaniem szeregu aktualnych kwestyj, obchodzących prasę gospodarczą — było zwiedzenie Powszechnej Wystawy Krajowej.

Pierwszy dzień Zjazdu był poświęcony całkowicie referatom i dyskusji, przyczem jako referenci zabierali głos pp.: Garczyński, Okoniewski oraz Nusbaum. Odczyt p. Garczyńskiego,

Normy obowiązujące przy przywozie i wywozie walut zagranicznych w Z. S. R. R. Rada komisarzy ludowych ZSRR. postanowiła, że osoby, udające się zagranicę mają prawo wywieźć walutę zagraniczną oraz kamienie i metale szlachetne na ogólną sumę 300 rubli, z dodatkiem 150 rubli od każdego członka ich rodziny. Sowiecki Bank Państwa sprzedaje osobom, udającym się zagranicę, walutę zagraniczną w powyższych granicach. Osoby przybywające z zagranicy z zamiarem pozostawania przez pewien czas na terytorjum Związku Sowieckiego, mają prawo wywieźć lub przekazać w ciągu 18 miesięcznego pobytu walutę przywiezioną, z odliczeniem wydatkowanej w ciągu pobytu w Związku Sowieckim sumy, której wysokość winna być dokładnie obliczona według normy minimalnej kosztów utrzymania, określonej przez komisariat ludowy finansów ZSRR.

Zainteresowanie w Niemczech polskim miodem i woskiem pszczelnym. W wyniku rozpisanej ankiety przez Konsulat Generalny R. P. w Berlinie,

szereg firm niemieckich zainteresowało się polskim miodem i woskiem pszczelnym.

W związku z powyższym Konsulat Generalny informuje, że przywóz miodu i wosku pszczelnego z Polski do Niemiec jest dozwolony. Cło na wosk pszczelny wynosi RM. 10.— od 100 kg., na miód pszczelny RM. 40.— od 100 kg.

Obecne ceny rynkowe za wosk pszczelny wahają się — według otrzymanych informacji — od 300 do 320 RM. za 100 kg. Rodzaj opakowania nie odgrywa — według doniesień firm niemieckich — poważniejszej roli, a kładzie się jedynie nacisk na celowe opakowanie, np. o ile chodzi o wosk, to w blokach po 25—30 kg., owiniętych workami jutowymi, a miód w skrzyniach po 2 kanistry à 25 kg. netto lub także w beczkach po ca 300 kg. brutto.

Po bliższe informacje i adresy niemieckich importerów należy się zwracać do P. I. E.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny,
Dr. MARCELI SZAROTA.

